

Ричард Уомс

ВСИЧКО НАГОТОВО

ИЗВАДКИ

Ричард
Уомс

КАК ДА НЕ РАЗГЛЕЗВАТЕ
ДЕЦАТА СИ
И КАК ДА ДЕЙСТВАТЕ,
АКО ВЕЧЕ СТЕ
ГО НАПРАВИЛИ

ВСИЧКО НАГОТОВО

TOGETHER
Academy

Част I

РОДИТЕЛИ, ПРЕРАЗГЛЕДАЙТЕ СВОЕТО ПОВЕДЕНИЕ

Глава 1

Опитвате се да бъдете най-добри приятели? Голяма грешка!

- **Спрете да бъдете приятели с децата си**

Пример – думи на баща/автора на книгата/ към сина си – „гъртей“

„Работата ми като родител е двупосочна. Първо, аз съм тук, за да те обичам безусловно. Това означава, че може и да не харесвам това, което правиш, но съм задължен да те подкрепям емоционално до края на живота си, стига ти да уважаваш себе си и мен. Второ, ще ти давам предложения само по твое желание за неща, които съм научил, и опит, който съм придобил. Това може да окаже влияние на твоята гледна точка за живота, а може и да не ти повлияе.

Ще кажеш на майка си, че сам си решил да се изнесеш от дома ни. Няма да ѝ споделям нито сега, нито никога, че сме водили този разговор. Ще плащам половината от наема ти в продължение на шест месеца. След това ще разчиташ само на себе си завинаги. Това означава, че дори да се налага да буташ пазарна количка или да спиш в колата си, ти си сам. Може да ни посещаваш за обяд или за вечеря, когато те поканим. През останалото време ще стоиш далеч от дома ни.“

Почувствах се ужасно, но се бях изморил да бягам от моята отговорност като родител. Щеше да е толкова по-лесно, ако бяхме започнали, когато беше по-малък.

- **Изгубете битката, за да спечелите войната**

Вече две години от разговора Ръсел /синът/ е самостоятелен. Има повече нови приятели от всякога – истински приятели. Той е различен. Уникален е. Не е като мен. Обядваме заедно на всеки няколко седмици и вечеряме у дома в неделя. Ръсел имаше тежки финансови проблеми през изминалата година. Можехме да му помогнем. Не го направихме. Наложих му се да освободи самостоятелния си апартамент и да намери съквартирант, с когото да споделя разходите. Можеше да намери убежище в нашия дом за една вечер комфорт, но трябваше да се върне към своя свят, за да продължи своята история. Тези две години не бяха лесни за нас. Той ни молеше да прекарваме вечери заедно просто така. Ние любезно отказвахме. Процесът на раздялата причинява само

продължителна болка и страдание, докато не бъде прекратена възможно най- бързо.

Няколко месеца по-късно Ръсел ме покани на обяд – ранен коледен подарък. Докато седяхме един срещу друг, той каза:

- Тате, не споделих с теб колко зле бях финансово миналата година.

Той ме погледна леко засрамен, но все пак уверен и продължи:

- Въпреки че посъкратих разходите си, те изпреварваха готовността ми за плащане. Натрупах значителен заем по една кредитна карта. – Той сведе очи. – Две от кредитните ми карти бяха анулирани и наруших кредитната си история. Но трябваше да направя избор и да плащам за апартамента, храната и горивото си. Отказах се от здравната си застраховка. Просто ми се налагаше да казвам не на някои удоволствия и да посветя повече от обичайните четиридесет часа седмично на работа, за да изкарвам допълнително пари. Не ти казах, защото ти ме помоли да започна да се справям с живота си сам. Така и направих. През последните няколко месеца приключих преговорите с всяка една от банките да ме върне отново в играта. Няма да е лесно, но осъзнавам, че съм способен да се справям с трудности като тези през последната година и с всичко, което се случва в бъдеще.

Гласът на изкушението да го наградя беше оглушителен. Беше научил толкова много. Беше ли достатъчно? По чии стандарти? Ами ако му помогнеш малко с този заем? За да махна поне мъничко от теглото... Ето пак се правя на негов най-добър приятел, помислих си аз. Как е възможно един любящ родител да го остави да страда, когато е поставил такъв голям прогрес? Отговорът: **Той не страдаше. Учеше се.** Всъщност се наслаждаваше на живота си повече от преди. Той определяше собствения си път. Откриваше какво харесва и какво не му допада. Правеше избори. Оценяваше важните неща.

Ето защо го попитах:

- Как чувстваш живота си сега, когато си самостоятелен?

Отговорът му беше светкавичен като топка в страйк зоната:

- Преди нямах свой живот, татко... Имах твоя живот.

Стоях вцепенен, но заслужавах неговия отговор. (Децата рядко избягват промяната, която може да кънти в нас като ехо цял живот.)Той беше абсолютно прав. Докато не приложихме правилните родителски умения, бях позволил това поведение да продължава.

- Татко – каза той, - чудя се защо не започна да ми помагаш с това много по-рано.

Бързата топка направи дупка в ръкавицата на кечъра. Ти си аут! – беше всичко, за което можех да мисля. Беше време татко да седне на скамейката и да поеме лична отговорност, придружена с щипка унижение. В същото време бях много горд. Почувствах онзи вид гордост, която се появява, когато жертвам собствените си чувства, за да позволя на Ръсел да се пребори.

От тогава синът ми е напълно независим и се виждаме по-рядко, но само защото животът му е зает с работа, приятели и удоволствия. Веднъж той ме покани на вечеря и невероятно, извади собствената си кредитна карта, за да плати – един от онези любими и запомнящи се завинаги моменти в родителството.

- Тате, каза той, - сигурен съм, че ви е коствало огромни усилия и време да ме отгледате. Не мога да си представя болката, която ти и мама сте изпитали, докато сте гледали как пропадам и страдам, и въпреки това не ми помогнахте. Така ми позволихте да намеря собствения си път. Толкова съм горд със себе си, а вие ми предадохте урок по родителство, който ще следвам и с моите деца един ден.

- Да гледате как децата ви се борят, намират собствените си отговори и развиват гордост от себе си в резултат на това, е най-голямата отплата за родителя.

- **Бъдете родители, а не най-добри приятели!**

Кога ние, като родители, сме решили, че да бъдеш най-добър приятел с детето си, е по-важно от това да го научиш на трудните уроци в живота? Защо не сме достатъчно силни да приемем, че децата ни може да не харесват всичко, на което ги учим? Оплитаме се в достатъчно до болка упражнение с въпроса: Кога детето ми повярва, че животът е безкраен празник?

* Раните са мощен мотиватор. Те ви подтикват да избягват определен тип събития и хора до края на живота си. Стремешт ви да избягвате болката може да ви накара да действате несъзнателно, по самозащитен начин, дори когато мислите, че човекът, когото защитавате, е детето ви.

* Много родители предпочитат да бъдат помощник пилоти на децата си вместо регулатори на трафика. Някои родители, за съжаление, се опитват да бъдат и двете.

- **Цената на себелюбието**

Да се държите така, сякаш сте най-добрия приятел на детето си, може да нанесе непоправими щети – на детето със сигурност, а в някои случаи ... и на брака ви.

- **Е, чия е вината?**

* Някои бащи се държат с дъщерите си като с любовници. Решението? Съпругата на първо място, дъщерята на второ.

От икономическа гледна точка родителите трябва да се въздържат да отрупват децата си с ненужни скъпи и екстравагантни подаръци. Възпитаването в скромност дава отлични резултати. Саможертвената любов изисква да намалите контрола над себе си, за да могат децата ви да научат важните уроци от личен опит. Готови ли сте да живеете в квартал по вашите финансови възможности? Това е правилно, но егото ни рядко ни позволява да се жертваме за децата си. В края на краищата коя саможертва ви струва повече?

Глава 2

Спрете да си играете... Децата ви не са ваше хоби

* Без съмнение информацията в интернет е сравнима с океан. Потопите ли се в него, може да установите, че пренасищането с информация носи един особен вид тревожност. Това е още по-валидно за бъдещите майки, които искат да правят всичко идеално.

Пример: Повлияни от рекламите в днешно време, много родители смятат, че е нужно да осигурят на детето си кошче за сън от изцяло органични материали, екологично дърво, нетоксична боя и органичен матрак, изработен от стоманени пружини и органична пяна от каучук. Ако вземете нещо друго, то ще изложи новороденото на риск да вдишва смъртоносни химични изпарения по време на сън, нали? Целта на рекламата е да накара новите родители да вярват точно в това.

Усещате ли на къде бия?

„Пътят към внушаването на чувството, че на детето всичко му се полага наготово, може да започне от очакванията на родителите, преди то да се е родило“.

Разбира се, нормално е да се полагат най-добрите грижи за подрастващото. Но родителят, който продължава да се раздава по същия начин и премахва всички пречки пред вече 10-годишното дете, юношата или младия човек, рискува да му попречи.

- **Чувството, че всичко ти се полага наготово, започва от съзависимостта.**

Ще попитате защо съзависимостта е толкова лоша. Две глави са по-добре от една. Нали? Съзависимостта не е това, което си мислите. Думата

не е заменяема с взаимозависимост. Погледнете го по този начин: съзависимостта между родител и дете наподобява ситуация, в която пласьорът на хероин инжектира собственото си дете с хероин. Скоро детето се зарибява, става безнадеждно пристрастено и търси от същото. Мама и татко продължават да го снабдяват, стига да поддържат контрол над живота на детето си, да продължават да диктуват ходовете му и да определят посоката, в която се движи. Накрая родителите са толкова погълнати от това, че забравят за собствения си живот. Кой не би грабнал възможността да повтори собствения си живот с мъдростта на закъснялата преценка за събитията? Най-накрая възниква бедствие, децата залитат и се появява разочарованието. Родителят, който е давал хероин, се отдръпва, поглежда детето си и се оплаква: „Погледи се! Ти си един огромен провал. Какво си направил с живота си? Ние ти предоставихме в ръцете всяка възможност!“ **В опита си да им дадете всичко, им давате по-малко... или изобщо нищо.**

* Нещото, което трябва да помните винаги, е: животът на детето ви не е вашият живот. Въпреки че да позволите себеоткриването и грешките да се случат е нелогично, тези действия са от решителна значимост процеса на избор при детето по кой път в живота да поеме. Скоро собственият стремеж на родителя към съвършенство на детето го превръща в неканен напратник, който не само дава насоки стъпка по стъпка, но често предопределя и променя насила посоката в живота на детето. **Когато се колебаете, наблюдавайте, но не се месете.**

- **Бъдете СЕБЕ СИ... Животът си е ваш.**

Ако се намирате в съзависими взаимоотношения с детето си, върнете се към положителната си лична посока и цел. Фокусирайте се повече върху собствените си мечти и по-малко върху техните. Отидете на почивка без децата. Търсете собственото си щастие, почивка и удовлетворение на първо място. Ще сте по-добре подготвени да им помогнете с обективност, за да им дадете съвет.

Глава 3

Преодолейте първосигналния импулс да превърнете детето в малко ваше копие

* Може би за родителите е най-трудно да приемат, че не са собственици на децата си. Настойници – да; собственици – не. Те са гости в къщата ви, при това временни!

* Като родители, ние имаме собствения си живот, изпълнен с успехи и провали. Детето ви има нужда да създаде свой. Единственото, което го възпира да го направи, сте вие. Седнете и се успокоете. Ще може да мислите по-добре със затворена уста.

- **Чия е мечтата?**

Да отглеждаме „добри“ деца, е част от критерия, по който се самооценяваме. Ако сме успели, тогава повишаваме емоционалната си нетна стойност. Усилията ни може да са повече за нас, отколкото за детето, повече за нашата мечта, отколкото за неговата.

Как да овладеем това?

Първо, научете се да различавате очакванията си към детето и техните собствени желания. Тогава изместете фокуса от своите очаквания. Открийте техните.

Второ, разберете, че себеоткриването – и свободата да прави грешки – е от огромно значение за развитието на детето. Не забравяйте – суровото училище на живота е това, което ви е превърнало в човека, който сте днес.

Трето, когато се колебаете, наблюдавайте, но не се намесвайте. Отпуснете контрола и оставете детето си да открие собствения си път.

Четвърто, разберете, зрелостта се изразява в това да имате свободата да избирате, а не другите да избират вместо вас. Ако искате децата ви да узреят, трябва да им дадете необходимата свобода да избират за себе си.

Пето и най-важно, помогнете на детето си да открие своята собствена уникалност. Всички деца имат качество, което ги прави уникални в добрия смисъл. Вгледайте се внимателно в коя сфера детето ви има специална дарба, страст, интерес или мнение, което е различно от тези на стадото. Тогава оценете подобаващо оригиналното в тях и ги насърчете да го развиват. Ако този дар не е нещо, което светът оценява, обяснете, че второкласовите умения във футбола или оценки под средните са само малки парченца от цялото, което ги прави уникални точно такива, каквито са.

Най-накрая, разберете, че са нужни личностна зрялост и изтощителна креативност постоянно да намираме начини да окуражаваме децата си да бъдат най-доброто, на което са способни.

- **Кой определя „съвършения живот“?**

* Родителството е нещо много специално и ако се изпълнява правилно, представлява желязна дисциплина, която включва това да се научим да поддържаме любовта и далновидността, давайки си сметка, че достигането на върха не е по-важно от самия път към него. На родителите

не трябва да им пука каква планина изкачват децата им; трябва да ги интересува само да се научат да се катерят, да падат, да се възстановяват и отново да се изкачват. Представете си колко самонадеяно е от страна на родителите да изберат планината за своето дете, която то да изкачи, а след това непрекъснато да го карат да се катери по техния начин.

Част II

КАКВО ДА ПРАВИТЕ

Глава 4

Не награждавайте веднага

* Децата могат да започнат да се разглезват на две-три години, когато за първи път са способни да преработват сигнали от родителите и средата си. Изпълнявайте желанията им веднага и децата започват да формират в себе си очакването, че това е нормалната посока на събитията.

* Основите на поведението се градят рано. Може да изберете лесния път и да не се противопоставяте на децата си сега, но ще платите цената по-късно.

* Като цяло поемането по лесния път сега е временно бягство от основните уроци в живота. Колкото по-дълго останете на него, толкова повече време ще е нужно и толкова по-трудно ще е да се върнете обратно в правия път. Ако го предпазите от тези уроци, докато достигнат тийнейджърска възраст, вероятно ще се сблъскате с предизвикателства, които трябва да бъдат преодоляни.

Да научите детето, че няма да получи веднага това, което иска, изисква непрестанни усилия. Няма да ви лъжа – изморително е. Ако се предадете на децата си, докато са малки, е само тънка струя в сравнение с водопада в тийнейджърските им години. Знайте, че мързелът около битката с малките ви деца по-късно ще предизвика огромно объркване. След време, когато имате по-малко енергия, ще ви се струва все по-трудно да отказвате на децата си нещата, които искат, всеки път, когато се сблъскат с трудности или разочарования. И това ще е вашето решение, а не тяхното.

• Убиецът на мотивацията

Едно от последствията да давате на децата си всичко, което поискат, вместо да ги научите да работят, за да го получат, е, че убивате мотивацията им.

По-сериозният проблем е, че мигновените награди в крайна сметка могат да отворят вратата към бъдещи проблеми със злоупотребата на вещества.

Наскоро попитали местния гимназиален учител Кейт защо според него проблемът с наркотиците сред учениците е толкова наболял, въпреки че повечето от тях са от сравнително добри семейства. Неговият отговор? „Мигновеното поощряване!“

Когато го помолили да обясни по какъв начин злоупотребата с наркотици може да е свързана с мигновеното поощряване, той отвърнал: „Лесно! Днешните хлапета търсят постоянно занимания и забавления. Не са свикнали да се борят. Обикновено мама и татко им помагат. Вместо да работят усилено, за да станат много добри в нещо, те просто прескачат към следващото. Дали е марихуана, или кокаин, няма значение. Това ги кара да се чувстват добре на момента! Без усилие. Когато отново поискат да се почувстват добре, да вземат наркотици, е много по-лесно и приятно, отколкото да се научат да играят тенис или голф. Те вече са пристрастени и преди да са се усетили, учениците с потенциал мислят само как да увеличат дозата и да приемат по-често наркотици, за да им е приятно на момента. Без борба, само забавление. Накрая губят мотивация да вложат усилия, за да постигнат нещо. Причината – предполага той – е, че получават твърде много твърде рано“.

Може би най-ефективния начин да помогнете на децата си да кажат „не“ на наркотиците е да отказвате да им давате и да поправяте всичко в живота им.

• Научете се да оценявате пътуването

Как може да помогнете на децата си да разберат, че не е задължително да имат всичко, което поискат, в минутата, в която го поискат? – Най-доброто, което можете да направите, е да сте пример за поведение.

Самодисциплината трябва да започне от вас. Как да я измерите? Имате ли заем по кредитната си карта? Изплащате ли колата си? Кредитните карти и вземането на заеми също са на принципа на моменталното удоволствие. Защо да чакате за нещо, което може да го имате сега и да плащате малка част всеки месец през следващите пет години? Как

очакват децата ви да се научат на дисциплина от някого, който не е дисциплиниран?

Най-ефективният начин да запазите разсъдъка си от изкушението да притежавате толкова много „неща“, е да се упражнявате да нямате. Точно така.

Ето едно конкретно упражнение: Изберете нещо, което наистина искате. Нещо, което може да си купите.... И след това не си позволявайте да го имате!

* Често желанието се оказва по-добро от притежанието. Ако се научите, че искането често е по-приятно от самото притежание; че пътуването е по-изкушаващо от крайната цел, сте се научили на най-важния урок, който децата ви ще разберат без думи. Научете ги да не бъркат желанията с нуждите. Ако им помогнете да оценяват пътешествието и да отлагат крайната цел, децата ви ще се намират на пътя на удовлетворението.

*Щастие*то може временно да бъде объркано с простото следване на културните измислици за успеха. Правете така, както ви казват в рекламата.

Удовлетворението е самооценка, която трябва да бъде правена трезво. Да имате нужда от по-малко, е много по-възнаграждаващо от притежаването на много неща.

- **Кажете всичко нужно**

Запомнете, двата най-важни компонента на родителството са комуникацията и доверието. За да уцелите десетката с отглеждането на децата си, имате нужда от ясно послание и начин, по който да го предадете.

При предаването е важно вашето поведение да съвпада с посланието.

Най-силното родителство, особено сред тийнейджъри и младежи, е да сте пример за поведение, без да се опитвате да предадете послание. Нужно е постоянство. Децата ви чакат да направите грешен ход. Това би им дало извинение да кривнат от посланието ви по-лесно. Изградете доверие в децата си. Посланието е лесната част.

* Когато бяхме деца, ние не осъзнавахме, че татко печели много пари. По-важното може би беше, че останалата част от света не знаеше, че сме сред най-богатите семейства в града. Когато хората в квартала не знаят, че си богат, се държат с теб като с всички останали. Това е огромна благословия. Другите деца искаха да са ми приятели, защото харесваха мен, а не парите на баща ми. Имах много и истински приятели.

ОСТАВЕТЕ децата си да се борят

Позволете на децата си да страдат, когато учат урок или израстват като личност. Ако не се справят сами, няма да се научат!

- **Болезнено е да си зрител**

* Когато даваме незаслужени права на децата си, ние отнемаме длетото от ръката на майстора и му казваме, че камъка е достатъчно уникален. *Твърде болезнено е да гледаме объркването и нерешителността. Карат ни да се сещаме за собствените си болки, когато пораствахме – бихме казали ние. – Знам какво е усещането и не мога да позволя на никого, когото обичам, да изживее същото! Не мога да премина през това отново!*

- **Родителството никога не спира**

* Като родители, ние инстинктивно откликваме на проблемите на децата си, сякаш отново са в пелени, независимо на каква възраст са.

* Пример: *Но всеки път, щом изпитвах порив да кажа на Ръсел какво да направи, аз го заменях с: „Какво искаш да направи?“*

- **Кога трябва да се откажем**

* Родителите трябва да разберат, че колкото по-дълго изкуствено поддържат пътя към своите желания за децата си, толкова по-вероятно е да саботират техния шанс за възстановяване. И в по-широк смисъл – да саботират шанса да изследват уникалността на собствените си таланти и страсти. Непоносимо тежко е за един родител да стои отстрани и да наблюдава негативните последици, които децата им сами си причиняват. Но не трябва да подценяваме положителните уроци и резултати, които възникват от тези изживявания.

* В някакъв момент на орлето му се налага да напусне гнездото и да се научи да лети само. Това ще стане и с децата ни. Част от задачата ни на родители е да се научим да се подчиняваме на волята на новопоявилите се индивид и да разберем, че бъдещите му изживявания ще са уникални и често непознати за нас. Пред родителя има само два избора: или насила да вкарате бъдещето на детето си в кутията на собствените си очаквания, или да празнувате всяко от изживяванията му. Ако изберете първия вариант, то ще ви намрази. Но ако изберете втория, ще имате честта да станете свидетел на това как детето ви сбъдва мечтите си.

Давайте спомени, а не предмети

Когато мислим какво да дадем на детето, сме склонни да разсъждаваме за пари или предмети, които могат да бъдат купени с пари. Рядко мислим за време. Един от най-добрите подаръци, които можем да направим на детето си, са хубавите изживявания, които са толкова запомнящи се, че ще останат за цял живот.

Но колко от нас полагат усилия да планират изживявания, които ще оставят прекрасни спомени, различни от тежестта на пособията за къмпинг, с надеждата, че всичко ще мине гладко? Ходим на училище, за да се образуваме, подготвяме се за интервю за работа, а преживяванията с децата оставяме на случайността. Защо? Въпреки че ваканциите изглеждат като идеалното място за създаване на добри спомени, често са твърде предвидими и се фокусират върху това мама и татко да идат някъде на далеч с децата. Това не е нещо лошо, но не предразполага към създаването на семейна история.

Помислете си за изживяване, което според вас ще зарадва сина ви или дъщеря ви. Запазете го в тайна. След това помислете как можете да го осъществите в рамките на възможностите си.

*Когато давате всичко наготово на децата си, това обикновено ви възпрепятства да ги дарите с неща, които не се купуват. Изживяванията са по-безопасни.

*Понякога е важно да разберем, че по-малко е по-добре. Преживяванията, особено онези, които не струват много, но изискват голямо усилие за планиране и осъществяване, са най-голямото богатство в живота.

Използвайте „Оръжието баба и дядо“

- **Безценният дар на времето**

Да дадете на внуците си време, означава да им бъдете напълно на разположение за всичко. Това не означава да им купувате каквото поискат. Всъщност с всичко, което бабите и дядовците дават на внуците, им отнемат по нещо. Да поглезите децата, като прекарате цял ден в увеселителен парк или на друго подобно място, чиято цел е да ги държите заети, открадва от тях изживяването с баба и дядо.

Изживяването с баба и дядо е нужно, за да помогне на детето да открие собствените си интереси, а след това да участва в тях.

Глава 8

Научете ги на вяра

Децата ви гледат ли на вас като на абсолютна власт? Или сте ги научили, че има някой или нещо, по-велико от вас?

Ако дарите децата си с духовната традиция – ако имате такива, - това може да ви осигури още един родителски инструмент. Духовността учи на саможертва, скромност и грижа за другите. Независимо от вярата ви тези добродетели действат срещу измамното чувство на детето ви, че всичко му се полага наготово. Трайна традиция, която проповядва вечните добродетели, може да осигури на детето ви система да се справя с живота. Но както всичко друго, децата трябва да видят как родителите им прилагат това на практика и са пример с поведението си. Колкото по-рано в живота на детето започне това, толкова по-добре.

*Ако вярвате в мъдростта на по-висша сила и учите на това децата си, ще си спестите голяма част от нервите, когато гледате как те се сблъскват с препятствия и затруднения, защото сте сигурни, че това ще им донесе повече опит и в крайна сметка ще ги направи по-добри зрели хора. Всъщност, ако наистина искате да помогнете, вместо да им купувате нова кола, им предоставете нещо, което ще ги затрудни, след това се отдръпнете, защото така се кове уникална неповторима личност.

Ако трябва да сме честни, трудно е да се определи кога зрялото разбиране за вярата на човек заменя строгостта на вярата, която проповядва само правила и ограничения. Но за порастащите деца границите могат да са нещо добро, когато бъдат предавани чрез мъдростта на причините, които стоят зад тях. Да имаме вяра, е сходно на надеждата, че един ден децата ни ще имат свой характер, а няма да са роботи, които следват заповедите на мама и татко.

• Има ли нещо по-голямо от вас?

Имаме отговорност в този живот да направим най-доброто за себе си, за рожбите си и за другите.

Децата ни са нашите семена за бъдещето. Но те са и нашата реколта, в смисъл че добронамереното, етичното и уважаващото дете е най-голямото богатство, което родителят някога ще има. Най-добре да запазим вярата.

Част III

КАКВО ДА НЕ ПРАВИМ

Глава 9

Не очаквайте те да споделят гордостта ви

- **Гордеем се само с това, което сами сме спечелили**

Гордостта не се предава. Гордостта от себе си възниква вследствие на изключителни усилия, особено когато водят до победа, дори и понякога да не е така.

*Не може да накарате децата си да се гордеят от същите неща като вас. Те трябва да намерят собствения си повод за гордост.

*Най-голямата гордост, която можем да изпитаме като родители, е да видим как собствените ни деца се гордеят с това, което сами са си извоювали.

Глава 10

НЕ жертвайте себе си, за да улесните живота на детето

Спрете да презадоволявате децата си! Научете се да не им давате постоянно пари освен за основните неща. Знайте, че 16-годишните нямат нужда от нова кола. Това е прищявка, а не основна нужда. Вместо да казвате: да“ всеки път, когато детето ви иска нещо, по-добре дайте от времето си да му помогнете да открие начин как да сбъдне желанието си. Научете го колко е важно да разбере взаимовръзката между полагането на усилие и постигането на успеха. С други думи, оставете детето да си го купи само!

Разберете също, че както цяло хората имат повече провали отколкото успехи. Провалът помага да се насочат към постиженията и по-важното, могат да изградят характера си и да определят границите на личността си. Разговаряйте за провалите им и уроците, които могат да си извлекат от тях, вместо да казвате: „Следващият път ще се справиш по-добре“.

!!! ДИСЦИПЛИНАТА Е УМЕНИЕ, А НЕ ГЕН !!!

Процесът на поемане на риск, който води до успех, и поемане на риск, който води до провал, учи на постоянство и самоувереност. Дисциплинираният човек става ученик. Думата дисциплина се свързва със самоконтрола, обучението, знанието и систематизирания начин на

живот. Тя възплъщава благодетелите на страстта, верността и пестеливостта на пари, енергия и действия.

Дисциплината е умение, а не ген. Тя е нещо, което се научава и се подобрява чрез практика. Самодисциплината е решителност на волята и предприемане на действия, които често са в разрез с личните предпочитания. Трудно е. Да изберете най-добрия начин на действие, докато личните ви желания ви водят в друга посока, е все едно два коня да дърпат въже в противоположни посоки. Дяволът в тази битка е да различите, това което знаете, че е правилно, от вашите собствени желания. Но тази способност за разграничаване и проникателност също се учи.

- **Позволете на провала да мотивира**

Интуитивно ние разбираме. Учим се от собствените си неуспехи и провали. Най-трудните уроци често са най-доброто образование. И въпреки това, когато стане въпрос за отглеждане на собствените ни деца, ние попадаме в един и същ шаблон, подхождаме с неразбиране към техния избор. Склонни сме да ги лишим от преживяването им, за да заглушим чувството си, че повтаряме тяхната битка.

Родителите, които не позволяват страданието на децата си, затварят учебника на най-важния урок. Когато им помогнат, те им отнемат наградата.

Глава 11

НЕ обричайте децата си на семейния бизнес

Вероятно никога няма да познаете в коя област най-много даваме наготово на децата. Искате ли да разберете? Забравете за семейните ваканции, пищните сватби и медените месеци, разходите за които изцяло са поети от родителите. Отговорът? Семейния бизнес.

Баща ми някак си знаеше за това. Той никога не позволи някое от четирите му деца да работи в автокъщата нещо повече от мияч на коли. Печелехме по 50 цента на кола през уикенда под надзора на Чарли, общ работник и бивш престъпник. Баща ми казваше: „Никога не съм виждал син на собственик на автокъща, който да поеме бизнеса и да става за това. Всички те твърде често се оказват неспособни; женени и разведени по няколко пъти; с разглежени деца, от които нищо няма да излезе; и никога не порастват!“

Отказът на баща ми децата му да работят в компанията принуди всеки от нас в един или друг момент да търсим и да приемаме обикновена работа срещу минимално заплащане. По-важното, никога не позволи на децата си да живеят по начин, който не могат да си позволят. Татко ни научи да сме доволни от това, което имаме.

Глава 12

НЕ споделяйте имотното си състояние

НАГРАДА: ЖИВ ИЛИ МЪРТЪВ

Опитайте следния експеримент. Проведете разговор с порасналите си деца. Без значение дали притежавате 5000 или 500 милиона долара, кажете на децата си, че сте променили намеренията си и сте решили, преди да починаете, да дадете всичките си пари на благотворителна семейна фондация. Не казвайте нищо повече. Просто чакайте реакцията. Ето ги възможностите:

„Мамо, тате, това е чудесно!“ „Това си е ваша работа и дори не искаме да обсъждаме, че ще ви изгубим!“ „Ние се надявахме да похарчим всичко и да се забавляваме!“ Анализ: успешно дете.

„Защо ще го правите?“ „Това може да помогне на децата ни – вашите внуци – да учат в колеж!“ Анализ: измамно дете. Имате дете в трета фаза на незаслужени права.

„Защо ще причините това на децата си?“ Анализ: дете в десета фаза на незаслужени права.

„Може ли поне да плащаме личните си разходи от парите на фондацията?“ Анализ: имате дете в десета фаза на незаслужени права и възможно потенциален престъпник.

• Или богатството ви или семейството ви

Богатството трябва да е безопасна завивка за децата ви, а не було. Когато се стигне до разпределяне на богатството, след като мама и татко починат, едно нещо е ясно: правната система и нетърпеливите деца няма да имат проблеми да се докопат до парите ви. И само за няколко седмици скръбта от загубата на родителите и преминаването към по-люксов начин на живот благодарение на богатството протичат в две отделни части и мозъка на децата ви. Парите вече не са ваши, а техни. Ако собствеността е толкова голяма, че порасналото „дете“ няма опит да я управлява, най-

добре е да се обърнете към професионален попечител или към счетоводителя си, за да се заеме с управлението на завещанието.

Не говорете на децата си за приближаващите облаги в живота им. Може да започнат да губят търпение!

Глава 13

НЕ оставайте след себе си твърде много

- **Направете си застраховка на завещанието**

Преди да си отидете, помислете над това внимателно. Всички хора имат желания и нужди. Парите, които не са придружени с подробни инструкции и насоки, могат да превърнат желанията в нужди. Рядко може да чуете за хора, които използват парите от наследството си, за да изплатят ипотеката, да ги заделят в името на финансовата си стабилност или да направят дарение за кухня за бедните. По-често можете да чуете за пораснали деца, които се къпят в екстравагантност и профукват наследството си, за да задоволят фриволни прищевки.

Колкото по-значително е наследството, толкова по-малко вероятно е детето ви отново да се завърне към пътуването, което е поело, за да открие призванието си.

Повечето родители не искат да признаят своята отговорност за децата си, които смятат, че всичко им се полага наготово. Те вярват, че някак си децата им са имали „избор“ и са можели да не приемат живота си и собствеността за даденост. Тези родители наистина вярват в това. Те не виждат как детето им се променя ден след ден. Въпреки това главната отговорност за този товар на любовта е на родителя. От вас зависи да научите децата си да ви ценят и да ви уважават за това, което сте създали.

- **Да направите по-малко, означава повече**

Представете си, че създаването на богатство е като изграждането на язовир. Строите го до река от възможности, за да създадете езерото на собствения си успех. Вашият язовир може да е малък на поток или голям на пълноводна река. Езерото на богатството започва да се оформя зад язовирната стена, но гледката как водата капе или тече силно в езерото ви и го пълни, ви удовлетворява и възнаграждава.

Сега си представете, че поколенията, които идват след вас, живеят по течението на реката, вливаща се във вашия язовир. Обърнете внимание, че потоците, изливащи се от язовира, са по-пълноводни от тези, които го

пълнят. Силата на течението се контролира от вас, оператора на язовира. Качеството на живот на живеещите по течението обикновено зависи от количеството вода, което постъпва или се излива от язовира.

Ако спрете водата, на децата ви ще се наложи да идат другаде, за да оцелеят, и вероятно ще създадат свой собствен язовир. Но децата не намират разлика, ето защо ще живеят по течението и ще приемат прилива, определен от мама и татко. Ако непрекъснато се пуска вода, ще имат зелена морава и ще устроят живота си възможно най-близо до нейния източник. Ако приливът се увеличи умерено, водата в язовира ще покачи нивото си, а те просто ще се отдръпнат малко от брега, но все пак ще останат възможно най-близо. Децата все още не намират смисъл да стоят срещу течението. Не знаят как се строи язовир и не могат да регулират нивото на водата в езерото. Те просто живеят, зависими от водата, осигурена от друго.

Когато прелее язовира, водата причинява катастрофа и унищожава всичко по пътя си. Мислете за отношението си спрямо децата си като за пропукване на язовирна стена. Като наливате каквото и да е богатство без внимателно обмисляне, може да станете причина за провала на цяло поколение от семейството ви. Колкото по-голямо богатство притежавате, толкова повече неща може да завлече течението.

• Портфейлът ли ще бъде наследство, което оставяте след себе си?

Ние, като родители, толкова отчаяно искаме да сме успешни, че позволяваме на собствените си желания да надделеят над здравия разум. Страхуваме се да позволим на децата си да се борят.

Ако вярвате, че когато си отидете, децата ви ще поспрат за миг и ще благодарят на мама и на татко всеки път, когато използват част от наследството си, за да си купят автомобил, нова огромна плазма или вила, тогава се самозаблуждавате. След повече от три десетилетия, в които бях свидетел как добри родители дават пари на децата си, установих, че са нужни между един и три месеца на наследилото сумата дете да забрави, че мама и татко имат нещо общо с източника на новопридобитото богатство.

Ако сте близки с децата си, те ще скърбят за вас независимо дали ще им оставите пари. Няма да се издигнете в техните очи с наследство. Помнете също, че хората си врат носа навсякъде. Колкото повече оставите на децата си, толкова по-голям е шансът хората да нямат добро мнение за тях. Парите не ви правят владетел, ако не сте ги изкарали сами.

- **Помислете за „одеяло на сигурността“**

Каква е алтернативата? Помислете над този креативен и сравнително успешен план за собствеността, съставен от човек, живял през втората половина на XX век и натрупал стотици милиони долари. Той оставил голяма част от богатството си, за да подпомогне построяването на един от най-престижните колежи в страната. Остатъкът разпределил по най-гениалния начин. Дал следното предложение на своите деца, внуци и бъдещи правнуци. Включил клауза в завещанието си наследниците му да получат парите, когато навършат 60 години. На тази възраст, казал той, можели да се пенсионират и всяка година до края на живота си да получават сума, равна на средната заплата, която всеки от тях е изкарал през последните три години преди пенсионирането си. Например, ако наследникът е бил медицинска сестра и е изкарвал 75 000 долара годишно, той или тя ще получава същата сума. Ако наследникът е бил изпълнителен директор на просперираща компания и е изкарвал 750 000 долара годишно, ще получава същото заплащане. Той сметнал, че е мъдро да предложи на всеки член на семейството си спокойно пенсиониране със същите доходи, които е имал, докато се е трудил. Заложил още един капан. Ако някой от наследниците след пенсиониране създаде организация с нестопанска цел, ще получи годишно по един милион долара за нея.

Това е мислещ родител. Планът му подтиква към усилия за придобиване на продължителната компенсация, която да подкрепя смислена кауза, или наследниците да живеят по същия начин, както преди да навършат 60 години. Ще кажете: „Аз нямам милиони долари, които да раздавам“. Ами ако съставите завещание, което ще покрие половината разходи за образованието на бъдещите ви внуци, а другата половина ще поемат техните родители? Защо не предложите по 500 долара месечно на децата си, след като навършат 60 години, стига да са имали постоянна работа през последните 5 години? Бъдете креативни. Помислете за одеяло на сигурността, а не за незаслужено голямо наследство.

Последната ви воля или завет или семейно завещание трябва да е придружено от предупреждение:

ВЗИМАНЕТО НА ПАРИ ОТ ТОВА ЗАВЕЩАНИЕ

може да има вредни последствия, включително внезапна промяна в стила на живот, мания за пазаруване, спорове между братя и сестри, семейни скандали, загуба на мотивация, поява на „добри приятели“, наплив на финансови съветници и хора, набиращи средства за различни каузи, внезапно сближаване с далечни членове на семейството и поща, пълна с каталози.

Тайната как да предпазите децата си от чувството, че нещо им се полага наготово, след като умрете, е да избегнете да промените стила им на живот. Оставете семейството на сина ви или дъщеря ви да живее на финансовото ниво, което само е достигнало и спечелило. Ако са учители, позволете им да продължат да бъдат такива. Ако им е трудно, оставете ги да се борят, докато сами не решат, че трябва да направят нещо по въпроса. Ако са бедни, позволете им да задоволят основните си нужди. Парите могат да са удобство, когато играят ролята на спасителна мрежа, а не когато ги използваме, за да повишим благосъстоянието на детето ни в живота.

Също така никога не давайте пари на внуците си. Не постъпвайте мъдро, като поемате ролята на родител.

*Въпреки че мисълта да оставите децата си със скромна сума пари може да е мъчителна, това вероятно е последната ви проява на „груба любов“. Не си затваряйте очите за реалността, че дори и малкото пари, раздадени безразсъдно, могат да доведат до неочаквани и гнили резултати. Парите са като наркотик: малко повече винаги са добре дошли, а последната сума никога не задоволява напълно настоящата нужда. Дайте на децата си достатъчно, за да свършат нещо, но не толкова много, че да не правят нищо.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За всичко, което давате на детето си, му отнемате по нещо

Да не даваме на децата си, е против нашата природа. Ние, родителите, вярваме, че да даваме, е нещо добро. Но кога то става прекалено? Кога губим баланса и осъзнаването, че уникалността на децата ни никога няма да се появи, ако продължаваме да им осигуряваме отговорите на въпроси,

които сами трябва да намерят или да преработят във времето, за да станат по-силни в битките на живота?

И бедните, и богатите родители са склонни да си въобразяват, че е тяхна отговорност да снемат тежестта от битките в живота на децата си. Повечето родители си мечтаят децата им да имат по-добър живот от тях. Напоследък „по-добрият живот“ се определя главно от финансовата стабилност, но често, като помагат на децата, родителите ги обезличават, променят избора им за социализация, които са им нужни, за да се превърнат в отговорни и независими възрастни.

Отговорният родител прави усилие да наблюдава, да разговаря и ако е възможно, да преценява дали ще бъдат изпуснати житейски уроци, ако предотврати евентуален провал, като предложи финансова подкрепа. Отговорният родител се пази от това да се превърне в съзависим и контролиращ живота на децата си и полага големи усилия самия той да остане емоционално здрав.

Задържат тийнейджъра ви за шофиране в нетрезво състояние. Изпразват пенсионната си сметка, за да го измъкнете от затвора, наемате най-добрия адвокат и след това започвате да слушате и да вярвате на измуканите от пръстите на юриста правни технически подробности как телесно тегло и липса на прием на храна може да извинят петте бири, които е обърнал, преди да седне зад волана. Може би трябва да го оставите да пренощува в затвора или да му позволите да изпита на гърба си последствията от действията си.

„Какво? – ще кажете вие, - моето дете? Той е отличен ученик и атлет с голямо бъдеще!“ И какво от това? Освен това е бил безотговорен и е представлявал опасност за невинни хора на пътя. На какъв урок искате да го научите – че за лошото и опасно поведение има оправдание, ако е възможно да се намери вратичка в закона? Или искате синът ви или дъщеря ви следващия път да помисли отново, когато пие и седне зад волана? Ако тийнейджърът ви е наранил някого в инцидент, той ще остане в затвора за дълго време.

Разберете – развитието на незаслужените права на детето е само и единствено вина на родителя. За да защитят децата си, родителите буквално прекъсват връзката между истинския свят и сигурния и идеален, в който позволяват да живеят децата им. Хлапетата нямат собствена вградена червена лампичка за приближаващи незаслужени права. Нямат основата, с чиято помощ да осъзнаят, че взимат привилегиите си за даденост. Ние родителите, сме разчистили битките по пътя им към успеха вместо тях. Учим ги, че могат да имат наготово всичко, което поискат.

Когато при придобиването на вещи не присъстват урок и усилия за получаването им, те не правят разлика между купуването на нова кола и сдобиването с нов велосипед. Убягва им стойността. Богатството от усещания отсъства от живота им.

Твърде много родители се боят от болката, която ще последва, когато битките на живота повалят децата им, но точно това са изживяванията, които оформят и каляват характера и страстите на децата им, така че да могат да бъдат освободени и да се превърнат във възрастни.

За децата няма нищо по-добро от това да се опарят и да пострадат в резултат на грешките в собствената си преценка и да изпитват на гърба си последствията от тези действия. Можете да им казвате да не поставят ръката си котлона 10 пъти безуспешно. Нужно е веднъж да им позволите да се опарят, за да научат урока си.

Така че прекарайте поне малко време, размишлявайки над недостатъците на подкрепата си. Помнете: *за всичко, което давате на детето си, му отнемате друго*. Преди да „отнемете болката“ от битката или нещастieto на детето си, помислете каква полза може да извлече от готовността ви да слушате, обичате, обсъждате и утешавате, вместо да извадите портмонето си като решение. Иронично е как се надяваме да помогнем на децата си да избегнат същите предизвикателства, които са дарили нас с толкова удовлетворение, когато сме ги надмогнали. Ние удържахме... същото ще направят и те... АКО им позволим.

Ако извадките от книгата са ви допаднали, но все пак искате да прочетете цялата книга, може да си я поръчате от:

